

Υπουργείο Παιδείας
Αθλητισμού και Νεολαίας

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
ΚΥΠΡΟΥ

Επιτροπή Ισότητας
στην Απασχόληση και
στην Επαγγελματική Εκπαίδευση

των Φύλων

Διαγωνισμός συγγραφής κειμένου με θέμα σχετικό με την έμφυλη ισότητα

Σχολική Χρονιά 2023-2024

Νικητήριες Συμμετοχές στην Κατηγορία Α - Δημοτικά Σχολεία

**1^ο βραβείο, Άννα Νεοπτολέμου (Ε' τάξη)
Δημοτικό Σχολείο Λατσιών Γ', Λευκωσία
Υπεύθυνη εκπαιδευτικός: Μαρία Γεωργίου**

Αλλάζω, τ' αλλάζεις, τ' αλλάζουμε...

Αναμφίβολα, ακόμη και σήμερα, εν έτει 2024, αρκετά άτομα ισχυρίζονται ότι υπάρχουν επαγγέλματα που ταιριάζουν σε άντρες και επαγγέλματα που ταιριάζουν περισσότερο σε γυναίκες. Θεωρώ ότι, τέτοιες απόψεις είναι απολύτως στερεοτυπικές και με βρίσκουν εντελώς αντίθετη. Ο διαχωρισμός των επαγγελμάτων σε ανδρικά και γυναικεία καταδεικνύει τα έμφυλα στερεότυπα και κατ' επέκταση μεγεθύνει το χάσμα που ήδη υπάρχει ανάμεσα στα δύο φύλα.

Ο παραπάνω ισχυρισμός πιθανόν να θεωρείται ξεπερασμένος από κάποιους άλλους ανθρώπους, αλλά δυστυχώς, δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις που σκοντάφτουμε πάνω σε τέτοιες απαρχαιωμένες αντιλήψεις. Αναρωτιέμαι, ως παιδί ακόμα, αν υπάρχει κάποιο πειστικό επιχείρημα από τη μερίδα των ανθρώπων που επιμένει στον έμφυλο διαχωρισμό των επαγγελμάτων. Υπάρχουν άραγε κάποιοι βιολογικοί παράγοντες που δικαιολογούν τον διαχωρισμό των επαγγελμάτων σε ανδρικά και γυναικεία; Πώς ακριβώς μπορεί κάποιος να ταξινομήσει τα επαγγέλματα με βάση το φύλο;

Πιστεύω πως για να μπορέσει κάποιος να μετακινηθεί και να διαφοροποιηθεί από τον ισχυρισμό ότι υπάρχουν ανδρικά και γυναικεία επαγγέλματα, απαιτείται πολλή προσπάθεια. Πιο σημαντικό είναι όμως να καλλιεργηθεί η αμφισβήτηση και η απόρριψη των έμφυλων στερεοτύπων από τις μικρές ηλικίες. Πολύ πιθανόν, όλοι και όλες θα έχετε ακούσει κάποια στιγμή στη ζωή σας ... «παίξε κοριτσάκι μου με τις κούκλες σου» ... «μα τι ωραίο το ροζ φόρεμα που φοράς» ή «αγόρι μου, μάζεψε τα στρατιωτάκια σου» ... «πόσο σου ταιριάζει το γαλάζιο χρώμα». Αν από την παιδική μας ηλικία εγκλωβιζόμαστε σε στερεότυπα, μέσω των παιχνιδιών και των δραστηριοτήτων μας ή μεγαλώνουμε μέσα σε ένα περιβάλλον, όπου επικρατούν έμφυλες αντιλήψεις, τότε, ενδεχομένως, όλοι αυτοί οι παράγοντες να περιορίσουν τις φιλοδοξίες μας, να επηρεάσουν ή και να καθορίσουν την επιλογή σπουδών και επαγγέλματος.

Οι παραδοσιακοί κοινωνικοί ρόλοι των φύλων , αλλά και οι παραδοσιακές προσδοκίες και αντιλήψεις της κοινωνίας, φαίνεται να επηρεάζουν σε κάποιο βαθμό την επιλογή σπουδών και επαγγέλματος, ακόμη και σήμερα, Για παράδειγμα, κάποια παιδιά μπορεί να επιλέξουν ένα επάγγελμα που ανταποκρίνεται στις προσδοκίες της οικογένειάς τους. Κάποια άλλα παιδιά, ίσως να μην τολμούν να ακολουθήσουν αυτό που πραγματικά ονειρεύτηκαν, επειδή φοβούνται τον κοινωνικό σχολιασμό. Αλλά, πιθανόν να θεωρούν πως το σωστό είναι να πορευτούν με βάση τα οικογενειακά τους πρότυπα. Μα είναι αλήθεια το σωστό;

Περαιτέρω, οι προσδοκίες που βασίζονται στα έμφυλα στερεότυπα επηρεάζουν αρκετά άτομα να επιλέξουν ένα επάγγελμα που είναι «κατάλληλο» για το φύλο τους, αντί να ακολουθήσουν τα ενδιαφέροντα και τις ικανότητές τους. Για παράδειγμα, τα επαγγέλματα στον τομέα της φροντίδας και της εκπαίδευσης συχνά συνδέονται με τις γυναίκες ενώ τα επαγγέλματα στους τομείς της οικοδομής, της μηχανικής ή της πληροφορικής, συχνά θεωρούνται ανδρικά. Όλα αυτά είναι προκαταλήψεις που δημιουργούν τα στερεότυπα σχετικά με τα επαγγέλματα.

Το φύλο μπορεί να επηρεάσει σημαντικά την επιλογή σπουδών και επαγγέλματος ενός ατόμου. Παρόλα αυτά, το φύλο δεν θα πρέπει να είναι κριτήριο για να επιλέξει κάποιος άνθρωπος την επαγγελματική σταδιοδρομία που θα ακολουθήσει στο μέλλον. Αν μια γυναίκα είναι ικανή να σηκώσει τόσα βάρη στο πλαίσιο της οικογένειας, γιατί δεν είναι αντίστοιχα ικανή να ανταπεξέλθει στα βάρη ενός «απαιτητικού» και ανδροκρατούμενου επαγγέλματος; Γιατί ένας άντρας νηπιαγωγός να αντιμετωπίζεται με προκατάληψη και επιφυλακτικότητα;

Προσωπικά, πιστεύω ότι ο έμφυλος διαχωρισμός των επαγγελμάτων αποδυναμώνει την ισότητα μεταξύ των δύο φύλων και ενισχύει τη διάκριση. Σε χώρες όπου η ισότητα είναι πραγματικότητα, παρατηρείται μείωση του έμφυλου διαχωρισμού των επαγγελμάτων. Όλο και περισσότερες γυναίκες στον κόσμο ασχολούνται με τη μηχανική, την ιατρική, την πληροφορική και τα χρηματοοικονομικά. Άντρες εργάζονται πλέον ως βρεφοκόμοι-νηπιαγωγοί. Στην Κροατία το 2020 εξελέγη για πρώτη φορά γυναίκα πρόεδρος της Δημοκρατίας. Στην Κύπρο είναι λιγοστές οι βουλευτρίες και οι γυναίκες υπουργοί.

Για αυτό και εγώ, ονειρεύομαι έναν κόσμο στον οποίο οποιοδήποτε άτομο, ανεξάρτητα από το φύλο του, θα έχει την ελευθερία να επιλέξει το επάγγελμα που το ενδιαφέρει και θα ταιριάζει με τις ικανότητες του, χωρίς έμφυλες διακρίσεις. Ονειρεύομαι μια κοινωνία που θα με προσπερνά ασχολιάστα, όταν θα προπονούμαι για αγώνες motocross. Ονειρεύομαι να μοιάσω στην Ιωάννα, τη θεία μου, η οποία κυνήγησε το όνειρό της και έγινε η πρώτη διαιτήτρια που σφύριξε σε αγώνα ποδοσφαίρου πρώτης κατηγορίας και σήμερα είναι διεθνής διαιτήτρια. Με πείσμα, θέληση και τόλμη έδειξε κόκκινη κάρτα στα στερεότυπα και κέρδισε την εμπιστοσύνη, αλλά και τον σεβασμό όλων σε ένα παραδοσιακά «ανδροκρατούμενο» επάγγελμα. Απόδειξη ότι μπορούμε... Αν αλλάξουμε, θα τ' αλλάξουμε...

ΣΠΑΣΤΕ ΤΑ ΕΜΦΥΛΑ ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΑ

2^ο βραβείο, Χρυστάλλα Κυριάκου (Στ' τάξη)
Δημοτικό Σχολείο Πάφου Θ', Πάφος
Υπεύθυνος εκπαιδευτικός: Γιώργος Γιαπάνης

Στερεότυπα και Εργασία

*«Γυναίκα οδηγός;;; Άστο καλύτερα, θα πάμε με το επόμενο λεωφορείο», είπε ο κύριος Νίκος.
«Άντρας νηπιαγωγός;;; Θα τα καταφέρει με τα παιδιά άραγε;» αναρωτιόντουσαν οι γονείς του Δημητράκη.*

Ακόμα και σήμερα κάποιοι άνθρωποι ισχυρίζονται πως υπάρχουν επαγγέλματα που ταιριάζουν σε άντρες και επαγγέλματα που ταιριάζουν σε γυναίκες. Αυτές οι αντιλήψεις δεν επηρεάζουν μόνο την καθημερινότητά μας στον επαγγελματικό τομέα αλλά επιδρούν και σε μεγάλο βαθμό στους νέους και τις νέες στη λήψη απόφασης για επιλογή σπουδών και επαγγελματικής πορείας.

Ειδικότερα στα παλαιότερα χρόνια αλλά ακόμη και σήμερα, καθημερινά γίνονται αντιληπτά διάφορα τέτοια φαινόμενα. Για παράδειγμα, κάποιοι προτιμούν γυναίκες για την ενασχόληση με παιδιά και άντρες για οδηγούς στα λεωφορεία ή για μηχανικούς αυτοκινήτων. Ακόμη και η ύπαρξη γυναικών στην αθλητική δημοσιογραφία, αν και πιο συχνή στις μέρες μας, γίνεται αντικείμενο σχολιασμού είτε θετικά είτε πολλές φορές αρνητικά. Επίσης, στον στρατό υπερτερούν οι άντρες ενώ για καθαρίστριες προτιμώνται οι γυναίκες και πάρα πολύ σπάνια άντρες. Πόσες φορές δεν προτιμώνται ως διευθυντές σε εταιρείες άντρες παρά γυναίκες; Ακόμη, είναι πολύ σπάνιο φαινόμενο να εκλεγεί μια γυναίκα για πρόεδρος ή πρωθυπουργός μιας χώρας και όταν γίνει αυτό οι περισσότεροι εκπλήσσονται.

Άραγε τα λαμβάνουν όλα αυτά υπόψη τους οι νέοι και οι νέες όταν θα επιλέξουν την επαγγελματική τους πορεία Σίγουρα ναι. Τα στερεότυπα που βιώνει ο άνθρωπος από μικρή ηλικία συνήθως τα κουβαλάει και στην ενήλικη ζωή του και είναι πολύ δύσκολο να τα αποβάλει. Πόσοι άντρες επιλέγουν να γίνουν μαίες ή όσες γυναίκες διαλέγουν να γίνουν ηλεκτρολόγοι; Ένας νέος ή μία νέα συνήθως δεν διαλέγει ένα επάγγελμα που δεν ταιριάζει με τα στερεότυπα που του/της έχουν περάσει καθώς μάλλον φοβάται τα σχόλια και τις αντιδράσεις των υπολοίπων. Ή ακόμη δεν το επιλέγει επειδή νομίζει πως δεν θα τα

καταφέρει λόγω του ότι δεν έχει τις κατάλληλες προϋποθέσεις επειδή είναι άντρας ή γυναίκα. Έτσι, επιλέγουν να ακολουθήσουν ένα επάγγελμα που «ταιριάζει» στις «δυνατότητες» τους φύλου του/της.

Αυτό, όμως, δεν είναι σωστό. Πολλές γυναίκες έχουν αποδειχθεί πανάξιες σε στρατιωτικά αξιώματα κι μάλιστα πολύ πιο θαρραλέες και δυνατές από αρκετούς άντρες. Ποιος δεν έχει επίσης ακούσει για διάσημους σεφ που είναι άντρες; Βλέποντας και άλλα παραδείγματα από την καθημερινή ζωή, γίνεται αντιληπτό ότι το να είναι κάποιος καλός στη δουλειά του δεν είναι θέμα φύλου αλλά καθορίζεται από άλλους παράγοντες, όπως η θέληση για επιτυχία, η υπευθυνότητα, τα ταλέντα και άλλα πολλά.

Ευτυχώς, η επίδραση των στερεοτύπων στον επαγγελματικό τομέα έχει αρχίσει να διορθώνεται με την πάροδο του χρόνου με τη βοήθεια διάφορων δράσεων που βοηθούν τους νέους και τις νέες να μην λαμβάνουν υπόψη τους τα στερεότυπα και να επιλέγουν να ακολουθήσουν όποια σπουδή επιθυμούν πραγματικά.

Ελπίζω στο μέλλον αυτό το πρόβλημα να έχει λυθεί εντελώς. Η επιλογή των σπουδών και του επαγγέλματος πρέπει να βασίζεται στα ενδιαφέροντα, τις ικανότητες και τις φιλοδοξίες του καθενός. Κανένας δεν πρέπει να αισθάνεται περιορισμένος ή αποθαρρημένος από τα στερεότυπα και τις προκαταλήψεις που υπάρχουν.

3^ο βραβείο, Ελένη Δημητρίου (Στ' τάξη)
Περιφερειακό Δημοτικό σχολείο Πολεμίου, Πάφος
Υπεύθυνη εκπαιδευτικός: Γεωργία Αντωνιάδου

Έχει φύλο η εργασία:

Η εργασία αποτελεί ευλογία στη ζωή του ανθρώπου. Ο άνθρωπος, από τη δημιουργία του, τελούσε έργο, για να μπορεί να αποκτήσει τα απαραίτητα για την επιβίωσή του αλλά και για να νιώθει δημιουργικός.

Η επιλογή της ενασχόλησης με κάποιο επάγγελμα γίνεται με κάποια κριτήρια. Ένα από αυτά είναι και το φύλο. Σε ποιον βαθμό επηρεάζει το φύλο την επιλογή σπουδών και επαγγέλματος ενός ατόμου; Ισχύει η άποψη ότι κάποια επαγγέλματα ταιριάζουν σε γυναίκες και κάποια άλλα σε άντρες;

Παλαιότερα, όταν οι κοινωνίες ήταν πατριαρχικές- ανδροκρατούμενες, υπήρχε διαχωρισμός των επαγγελμάτων με βάση το φύλο. Επικρατούσε η πεποίθηση ότι η γυναίκα είχε διάφορους περιορισμούς, στον τομέα της εργασίας. Συγκεκριμένα, πίστευαν πως ήταν προτιμότερο να παραμένει στο σπίτι και να αναλαμβάνει το νοικοκυριό και την ανατροφή των παιδιών. Σε περίπτωση που κάποια αποφάσιζε να εργαστεί εκτός οικίας, δεχόταν την ευρύτερη κατάκριση για την απόφασή της και επιπλέον είχε πολλούς περιορισμούς στην επιλογή επαγγέλματος, μιας και τα περισσότερα θεωρούνταν ως αντρικές δουλειές.

Ισχύουν οι απόψεις αυτές σήμερα; Στη σημερινή εποχή ο άνθρωπος, έχει διευρύνει το πνεύμα του, είναι πιο ανοιχτόμυαλος και δεκτικός. Όσον αφορά στο θέμα της εργασίας, καταργούνται όλοι οι περιορισμοί και αντιμετωπίζονται ισότιμα τα δύο φύλα. Πλέον, δεν υφίστανται κοινωνικά στερεότυπα που απαγορεύουν στα φύλα να ασχοληθούν με οποιοδήποτε επάγγελμα επιλέξουν.

Οι καιροί έχουν αλλάξει. Οι ρόλοι των δύο φύλων άλλαξαν. Το ίδιο και οι επαγγελματικές ευκαιρίες και ενασχολήσεις τους. Γυναίκες και άνδρες θεωρούνται ισάξιοι να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις όλων των επαγγελμάτων, χωρίς περιορισμούς. Για παράδειγμα, σήμερα, δε μας φαίνεται παράξενο εάν μια γυναίκα εργάζεται ως οδηγός λεωφορείου ή πιλότος ή ακόμα και μηχανικός αυτοκινήτων. Επίσης, πλέον, είναι απόλυτα

αποδεκτό ένας άντρας να αναλαμβάνει τα παιδιά και το νοικοκυριό στο σπίτι, έως και να ασκεί το επάγγελμα του νηπιαγωγού. Δεν υπάρχει πια η αντίληψη ότι οι γυναίκες δεν τα καταφέρνουν τόσο καλά και αποτελεσματικά σε βαριές χειρωνακτικές εργασίες όπως η κηπουρική, η ποιμενική, τα ναυτιλιακά. Άρα, η άποψη που επικρατούσε ότι υστερούν σε σωματική-μυϊκή δύναμη σε σχέση με τους άντρες, καταργείται και δεν αποτελεί ανασταλτικό παράγοντα ενασχόλησής τους με όποιο επάγγελμα επιθυμούν.

Οι ανάγκες της οικογένειας, τα τελευταία χρόνια, έχουν αυξηθεί, άρα και τα έξοδά της. Έτσι είναι απαραίτητη και η οικονομική ενίσχυσή της από τη γυναίκα-μητέρα. Οι γυναίκες άλλωστε τις τελευταίες δεκαετίες έχουν κερδίσει, με αγώνες, αρκετά δικαιώματα, όπως αυτό της ισότιμης αντιμετώπισης στον εργασιακό χώρο. Πλέον, μορφώνονται και καταρτίζονται όπως και οι άνδρες, με αποτέλεσμα να είναι σε θέση να ασκήσουν όποιο επάγγελμα επιλέξουν ανάλογα με τα ενδιαφέροντα, τις κλίσεις τους και άλλα προσωπικά κριτήρια. Αντίστοιχα και οι άνδρες έχουν γίνει πιο ευέλικτοι και δεκτικοί στην προσπάθειά τους να διευκολύνουν και να ωφελήσουν τις οικογένειές τους. Τα παραδοσιακά στερεότυπα για τη σχέση φύλου-επαγγέλματος έχουν καταρριφθεί. Τώρα πια προωθείται η έμφυλη ισότητα στην επιλογή σπουδών και επαγγέλματος.

Η εργασία και κατ' επέκταση η επιλογή επαγγέλματος αποτελεί αναφαίρετο δικαίωμα και των δύο φύλων, χωρίς καμία διάκριση, χωρίς κανένα περιορισμό. Αποδεικνύεται ότι και τα δύο φύλα μπορούν να ανταποκριθούν σε όλα τα επαγγέλματα. Τελικά έχει φύλο η εργασία; Απ' ό,τι φαίνεται όχι!

**3^ο βραβείο, Κυριάκος Χρυσοβαλάντης Κυριακίδης (Στ' τάξη)
Περιφερειακό Δημοτικό σχολείο Πολεμίου, Πάφος
Υπεύθυνη εκπαιδευτικός: Γεωργία Αντωνιάδου**

Στερεότυπα φύλου και επάγγελμα

Πολλά ευρωπαϊκά κράτη θεωρούν ότι στις δικές τους κοινωνίες οι άντρες και οι γυναίκες απολαμβάνουν ίσα δικαιώματα σε όλους τους τομείς. Ένας από αυτούς τους τομείς είναι η επιλογή και άσκηση επαγγέλματος. Αλήθεια είναι δυνατόν να ισχύει ο πιο πάνω ισχυρισμός σε κοινωνίες όπου παντού συναντάς στερεότυπα; Οι μαθητές και οι μαθήτριες μετά τη συμπλήρωση της εννιάχρονης υποχρεωτικής εκπαίδευσης καλούνται να διαλέξουν μαθήματα που θα καθορίσουν το μελλοντικό τους επάγγελμα. Μπορούν να κάνουν την επιλογή τους χωρίς να επηρεάζονται από τα στερεότυπα;

Τα στερεότυπα δεν άρχισαν ούτε σήμερα, ούτε χθες, ούτε πριν από 100 χρόνια, αλλά έχουν τις ρίζες τους από τότε που οι άνθρωποι πρωτοεμφανίστηκαν στη γη. Από την παλαιολιθική εποχή, οι «δυνατοί» άντρες αναλάμβαναν τις χειρωνακτικές εργασίες, όπως το κυνήγι, το κτίσιμο και τις κατασκευές όπλων, ενώ από την άλλη οι γυναίκες αναλάμβαναν πιο «ήσυχες» δουλειές, όπως τη φροντίδα των παιδιών, το μαγείρεμα και τη συλλογή καρπών και ριζών.

Μέχρι και σήμερα η κοινωνία θέλει τους άντρες ως πιο δυνατούς να ασκούν επαγγέλματα που απαιτούν σωματική αντοχή και δύναμη. Αυτό, μπορείτε να το διαπιστώσετε και μόνοι σας. Αν πάτε σε μια οικοδομή, πόσους άντρες και πόσες γυναίκες θα βρείτε; Από την άλλη, αν πάτε σε μια εταιρεία με υπαλλήλους για τον καθαρισμό σπιτιών, πόσους άντρες και πόσες γυναίκες θα βρείτε; Δεν μπορούμε να αγνοήσουμε ότι όντως υπάρχουν επαγγέλματα τα οποία απαιτούν σωματική δύναμη και αντοχή κάτι που διαθέτουν οι άντρες, άρα δικαιολογημένα κάποια επαγγέλματα τα επιλέγουν άντρες.

Πώς διαδίδονται τα στερεότυπα; Από τη στιγμή που ο γιατρός ανακοινώνει στους γονείς το φύλο του μωρού, την ίδια ακριβώς στιγμή τα στερεότυπα ξεκινούν να καθορίζουν τις επιλογές πρώτα των γονιών και μετά των ίδιων των παιδιών. Έτσι, από πολύ μικρή ηλικία το μωρό μαθαίνει να ξεχωρίζει τα «αγορίστικα» από τα «κοριτσίστικα» ρούχα, παιχνίδια, χρώματα. Γι' αυτό θα δεις τα αγοράκια να επιλέγουν μπλε χρώμα, να παίζουν με όπλα και

αυτοκινητάκια, ενώ από την άλλη θα δεις τα κοριτσάκια να επιλέγουν το ροζ χρώμα και να παίζουν με κούκλες και κουζινούλες. Τα στερεότυπα συνεχίζουν να καλλιεργούνται στις συνειδήσεις των παιδιών μέσω των παιδικών ταινιών, τις βιτρίνες των καταστημάτων, τις διαφημίσεις και τα ΜΜΕ.

Τα τελευταία χρόνια γίνονται σοβαρές προσπάθειες από τα ευρωπαϊκά κράτη για την εξάλειψη των στερεότυπων και έχουν φέρει τεράστια αποτελέσματα. Στόχος ήταν οι νέοι όταν επιλέγουν επάγγελμα, η επιλογή να γίνεται με βάση το ταλέντο, την προσωπικότητα και τα ενδιαφέροντα του καθενός. Πρέπει να σημειώσουμε ότι ο στόχος αυτός έχει επιτευχθεί σε μεγάλο βαθμό, αφού συναντάμε πολλούς νέους ανθρώπους να επιλέγουν επάγγελμα κόντρα στα στερεότυπα. Γι' αυτό σήμερα θα συναντήσουμε γυναίκες να ασκούν το επάγγελμα του οδηγού ταξί, του αθλητικού συντάκτη, του ποδοσφαιριστή και άντρες να ασκούν το επάγγελμα του μακιγιέρ, του κομμωτή και του νοσηλευτή.

Εν ολίγοις, πιστεύω ότι τα στερεότυπα υπάρχουν. Θεωρώ όμως ότι στη σημερινή εποχή οι νέοι δεν επηρεάζονται σε μεγάλο βαθμό από το φύλο για την επιλογή του επαγγέλματός τους.